

El porró

(ALDC, II, 354. El porró)

Porro i *porró* ocupen la meitat septentrional del domini peninsular, a més de les Balears; els dos poden procedir tant de *porra* (potser d'origen preromà) com de *porro* 'Allium porrum' (< llat. PORRUM), amb un semantisme relacionat amb la grossa protuberància extrema de l'una i l'altre; *porró* en seria el dim. format amb el suf. -ó (< llat. -ONE), amb les var. *p[ə]rró* 74-76, 79, 81, 82, forma dissimilada, i *porrona* 58, amb el femení augmentatiu (com *saca*, de *sac*; *anella*, de *anell*; etc.). *Barral* (var. *barralet* 170, *barral tendero* 164), d'àrea val., deriva d'una arrel BARR-, que també és a l'origen de *barril* i del fr. *barrique*; el recipient s'ha diversificat semànticament en 'garrafa', 'mesura de líquids', 'càntir'; aquest darrer significat (amb el sema 'per a beure a galet') és la baula semàntica cap a 'porró'. *Catalana* (var. *catalaneta* 189), més que pel fet d'haver-se "mirat sempre com a cosa típica [del Principat]" (DECat), és una reducció de *botella catalana* 171, 172 o

de *ampolla catalana*, com es dedueix per l'ús de *ampolla* en poblacions veïnes on s'empra *catalana*; probable introducció des de Catalunya d'aquest tipus de porró "de coll inclinat" i "de raig més prim" enfront del *porró* o *barral* "de coll vertical" i "de raig més gruixut" (ALDC, II, il. 507; també *barral català* 164); *ampolla* (< llat. AMPULLA 'flascó, ampolleta ventruda').

Més puntuals són *brocal* 141, alteració de *bocal* encreuat amb *broc*, que pot explicar el pas a 'porró'; *canadella* 145, 146, 148, dim. de *canada*, que al s. XV -i encara avui al Pallars- era un recipient de fusta encerclat, amb un bec per a beure a galet, que seria el trànsit semàntic cap a 'porró'; *tassa* 26 (< àr. ṬASSA 'escudella, cassó') ha derivat a aquell significat, entre altres moviments semàntics ('copa', 'got') que el mot ha experimentat.

Porró és el mot normatiu.

